



Materiál na rokovanie
HSR SR 14.8.2017

bod 9

STANOVISKO KOZ SR

k návrhu zákona o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Návrh zákona o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“) sa predkladá z dôvodu transpozície smernice Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia, a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom.

Do návrhu zákona sa zároveň preberá už transponovaná smernica Rady 2013/51/Euratom z 22. októbra 2013, ktorou sa stanovujú požiadavky na ochranu zdravia obyvateľstva vzhľadom na rádioaktívne látky obsiahnuté vo vode určenej na ľudskú spotrebu z dôvodu zjednotenia problematiky radiačnej ochrany do jedného právneho predpisu.

Problematika radiačnej ochrany, ktorá je predmetom návrhu zákona je v súčasnosti upravená v zákone č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ďalších právnych predpisoch. V súčasnosti platné právne predpisy v oblasti radiačnej ochrany sa návrhom zákona zrušia a budú nahradené návrhom zákona a všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré budú vydané na jeho vykonávanie.

2/ Stanovisko KOZ SR:

Po posúdení predloženého materiálu predkladáme nasledovné stanovisko :

1. Zásadná pripomienka:

Na základe skutočnosti, že návrhom zákona (Článok VIII) sa mení aj Zákon č. 355/2007.z.z. o ochrane podpore a rozvoji verejného zdravia **a vypúšťa sa v § 31, odsek 4d, podľa ktorého sa zamestnanci pracujúci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia zaraďujú do rizikovej kategórie3:**

„práce vykonávané v kontrolovanom pásme, pri ktorých vzhľadom na úroveň a premenlivosť radiačných parametrov je na obmedzenie ožiarenia pracovníkov na úroveň limitov ožiarenia nevyhnutné používať osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávať dodatočné technické, organizačné alebo iné špecifické ochranné opatrenia.“

Návrhom zákona sa vypúšťa aj § 31, odsek 5c, podľa ktorého sa zamestnanci pracujúci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia zaradujú do rizikovej kategórie 4:

„práce vykonávané pri činnostiach vedúcich k ožiareniu, pri ktorých ožiarenie pracovníkov prekračuje limity ožiarenia a takéto ožiarenie kladne posúdil úrad verejného zdravotníctva podľa § 13 ods. 5 písm. a) siedmeho bodu.“

Žiadame ponechať citované znenie § 31 odsek 4d, a 5c.

2. Zásadná pripomienka:

§ 32 Posudková činnosť

3) Úrad pre jadrové zariadenia, **zmeniť na** : úrad v oblasti radiačnej ochrany , alebo **doplniť**:
Úrad pre jadrové zariadenia a úrad v oblasti radiačnej ochrany

Odôvodnenie: v § 6 návrhu zákona sa uvádza úrad v oblasti radiačnej ochrany, v § 6 je aj odvolávka na § 32 – posudková činnosť, na ods. 3 nadväzuje ods. 4 príslušného §; úrad pre jadrové zariadenia je iný úrad ako úrad verejného zdravotníctva;

3. Zásadná pripomienka:

§ 32 Posudková činnosť

6)Orgány oprávnené podľa osobitných predpisov rozhodnúť vo veciach, ktoré posudzuje úrad alebo príslušný regionálny úrad z hľadiska zabezpečenia radiačnej ochrany, rozhodnú až po vydaní súhlasného záväzného stanoviska **doplniť**: *alebo rozhodnutia úradu.*

Odôvodnenie: Úrad a RÚVZ vydávajú záväzné stanoviská ale aj rozhodnutia.

4. Zásadná pripomienka:

§34 Zakázané činnosti

Doplniť ods. 7

(7) Rádioaktívny odpad, ktorý sa nevyprodukoval v Slovenskej republike, je zakázané

- a) spaľovať,
- b) spracovávať alebo upravovať postupom, ktorý by mohol viesť k zvýšeniu radiačnej záťaže obyvateľov alebo životného prostredia.

Odôvodnenie: Doplnením ods. 7 v § 34 chceme docieľiť, aby sa na Slovensko nedovážalo veľké množstvo rádioaktívneho odpadu, aby nebolo jednoduché získať povolenie na dovoz takéhoto odpadu. V zákone č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) sa povolenie na dovoz rádioaktívneho odpadu zameriava viac na splnenie lehôt, doloženia obsahu žiadostí – administratívna stránka, ale aké sú stanovené podmienky na ochranu ? Vystavujeme sa riziku, že si ďalšie členské štáty EÚ urobia zo Slovenska odpadové hospodárstvo. V danom prípade musia ekonomické záujmy ustúpiť ochrane životného prostredia SR a ochrane zdravia našich obyvateľov. Nemôžeme dopustiť, aby Taliani, Nemci, Francúzi a ďalšie štáty si chránili svoje územia a obyvateľov na úkor Slovákov a Slovenska

! Ako aktuálny príklad môžeme uviesť rozdiel v kvalite potravín, ktoré sa dovážajú do „ostbloku“ a tých, ktoré sa predávajú v starých krajinách únie. Je našou povinnosťou chrániť si krajinu pre ďalšie generácie. Máme bohaté zásoby pitných a minerálnych vôd, za pár rokov bude táto strategická surovina nad zlato a neuváženými krokmi by hrozilo jej znehodnotenie. Sme svedkami znehodnotenia spodných vôd vo Vrakuni vplyvom skladovania toxických látok, vidíme koľko nás bude stáť odstránenie týchto dôsledkov.

Pri znehodnotení vôd a celkovo životného prostredia sa bavíme o desiatkach ba stovke rokov. Už v súčasnosti v porovnaní s okolitými krajinami sa naši obyvatelia dožívajú nižšieho veku v zdraví. Jedným z dôvodov je aj stav životného prostredia.

Nie je možné zaručiť aký rádioaktívny odpad by bol k nám skutočne dovezený – zloženie, druh.... Preto sa musia určiť jednoznačné zákonné pravidlá pre jeho ďalšie spracovanie, úpravu a nakladanie.

Veľmi vážne riziko môže predstavovať preprava rádioaktívneho odpadu prostredníctvom železničnej dopravy alebo kamiónov pri našej nedostatočnej, nekvalitnej a prehustenej cestnej sieti. Havárie kamiónov sú na dennom poriadku, čo v prípade prevozu rádioaktívneho odpadu predstavuje všeobecné ohrozenie obyvateľov.

Slovensko je krásna, malá krajina, ale je naša a je našou povinnosťou ju chrániť pre nás, ale aj pre ďalšie generácie.

Našou prvoradou povinnosťou je Smernice EÚ implementovať do právneho systému SR spôsobom, ktorý zároveň garantuje oprávnenú ochranu národných záujmov a osobitne ochranu zdravia jej obyvateľov.

Ostatná pripomienka:

Doplniť nasledovne:

§ 40 Povinnosti pracovníka

Pracovník, ktorý vykonáva činnosť vedúcu k ožiareniu, je povinný

bod a) dodržiavať predpisy na zabezpečenie radiačnej ochrany a predpisy na vykonávanie činnosti vedúcej k ožiareniu, **s ktorými bol riadne a preukázateľne oboznámený** a pri výkone pracovnej činnosti postupovať v súlade s nimi,

bod c) používať **určeným spôsobom** pridelené osobné ochranné pracovné prostriedky a **správne s nimi zaobchádzať**,

Pozn.: povinnosti tak budú v súlade so Zákonom o BOZP č. 124/2006, § 12, odsek 2a, 2f

Ostatná pripomienka:

§ 2 ods. (1) písm. t) odporúčame zmeniť znenie „...hodnotenie zdravotných rizík...“ na „...posúdenie zdravotných rizík...“, vzhľadom na nové znenie § 31

§ 2 ods. (1) písm. v) odporúčame zmeniť znenie „hodnotenie rizika...“ na „posúdenie rizika...“, vzhľadom na návrh znenia § 31

str. 176

§ 13 ods. (9) zákona č. 355/2007 Z.z. – /po novom je ods. (9) ako ods. (6) po vypustení odsekov 5,7 a 8/ – je potrebné ponechať len poslednú vetu, keďže prvá veta sa odvoláva na vypustený odsek (5)

str. 178 navrhujeme doplniť zmeny:

§ 30 ods. (1) písm. f) odporúčame zmeniť znenie „zabezpečiť hodnotenie zdravotného rizika..“ na „zabezpečiť posúdenie zdravotného rizika...“ vzhľadom na nové znenie § 31
§ 30 ods. (1) písm. h) odporúčame zmeniť znenie „zabezpečiť pre zamestnancov hodnotenie zdravotného rizika..“ na „zabezpečiť pre zamestnancov posúdenie zdravotného rizika...“ vzhľadom na nové znenie § 31

§ 30 ods. (1) písm. k) odporúčame zmeniť znenie „oznámiť bezodkladne po prehodnotení zdravotného rizika..“ na „oznámiť bezodkladne po posúdení zdravotného rizika...“ vzhľadom na nové znenie § 31

§ 30 ods. (1) písm. l) odporúčame zmeniť znenie „....informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík.....“ na „informáciu o výsledkoch posúdenia zdravotných rizík...“ vzhľadom na nové znenie § 31

§ 30 ods. (1) písm. m) odporúčame zmeniť znenie „....pri hodnotení zdravotných rizík.....“ na „pri posudzovaní zdravotných rizík...“ vzhľadom na nové znenie § 31

3. Závery a odporúčania:

KOZ SR po zohľadnení stanoviska KOZ SR, odporúča materiál na ďalšie konanie na rokovaní vlády SR.